

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno a příjmení studenta	Martin Matula
Studijní program	Multimédia a design
Specializace	Reklamní fotografie
Forma studia	Prezenční
Akademický rok	2024/2025
Název bakalářské práce	Motiv Vysokých Tater ve fotografii, ...bude mít zpoždění asi 20 minut., Zbraně modré armády
Oponent bakalářské práce	MgA. Ing. Evžen Sobek

Motiv Vysokých Tater ve fotografii je pro textovou část bakalářské práce Martina Matuly přirozenou volbou. Jako fotograf a člověk, který má k přírodě silný vztah a v samotných Vysokých Tatrách strávil nemálo času, chce tento prostor prozkoumat i v širším kontextu toho, jak tento horský masiv vnímali fotografové v průběhu času - jak jejich tvorbu ovlivňovala dobová technologie či estetické proměny fotografie, jaké motivy či události je přitahovali.

Práce je rozdělena do třech kapitol: O krajinářské fotografii, Vysoké Tatry jako námet a Vysoké Tatry vo fotografii. V úvodní kapitole Martin Matula rekapituluje některé historické momenty ve fotografování hor. Pro svůj exkurz si vybírá díla bratrů Bissonových, Samuela Bourny, Anselu Adamse a Viléma Heckela. Podrobně komentuje použitou technologii, která zejména v počátcích fotografie představovala zásadní limitující faktor, zamýšlí se nad poselstvím, jenž dílo jednotlivých autorů představovalo v kontextu doby, i nad jeho přesahy do současnosti. To je nesporně funkční postup, na druhou stranu se nabízí některé otázky: proč právě tito fotografové? proč natolik podrobný popis výprav bratrů Bissonových či Bourny, když o práci fotografů v Tatrách se později podobné informace prakticky nedovídáme vůbec nebo jen okrajově?...

V druhé kapitole "Vysoké Tatry jako námet" Martin Matula analyzuje téma Tater jako symbolu Slovenska v samostatné podkapitole také připomíná využití Vysokých Tater v jiných uměleckých žánrech - malbě či filmu. Přidává ještě stručný komentář k filmům Zem spieva či Medená veža. Ale podobně jako v první kapitole se i zde nabízí otázka: nakolik tato problematika souvisí s tématem práce? Navíc neslouží ani k případným analytickým komparacím s fotografickou tvorbou či vývojem zobrazování Vysokých Tater ve fotografii v následující kapitole. Celkově považuji dvě úvodní kapitoly, které představují cca 1/3 práce za poněkud příliš rozsáhlé a odklánějící se od tématu.

Třetí kapitola "Vysoké Tatry vo fotografii", která je rozdělena do podkapitol Dokumentárna fotografia, Amatérska fotografia a Umelecká fotografia představuje stěžejní část práce. V principu je toto členění textu vhodné - otázku budí snad jen termín "dokumentárna fotografia" poněvadž v této kapitole nacházíme jak dokumentární fotografie ve smyslu zachycení události tak krajinářské motivy, jenž vznikaly vyloženě jako snímky krajiny. Martin Matula v kapitole Dokumentárna fotografia ve svém komentáři nejvíce těží z archivu Múzea tatranskej kinematografie a fotografie, který mu poskytuje velké množství materiálu a v chronologickém uspořádání představuje medailony vybraných autorů - Karola Divalda, Karola Plicky, Františka Krátkého a Boženy Mrhové. Okrajově se zmiňuje o Karolu Hegenbartovi a Völgyesi Ferencovi, jejichž některé fotografie přinášejí informaci o specifických událostech v Tatrách (sáňkování, teplá zima 1924). Následuje výčet několika fotografií, kteří

se věnovali krajinným motivům hor - Karel Skřípský, Štefan Hamza a Alexander Jiroušek - stručně ilustrovaný třemi fotografiemi. V závěru kapitoly připojuje zajímavou informaci o Facebookové skupině Slovensko na historických fotografiích, kde fotografičtí nadšenci publikují fotografie z nejrůznějších archivů, a kde se objevuje množství nově objevených snímků - tuto pasáž považuji za skutečně inspirativní, obsahující velký potenciál pro další výzkum. Celkově v této kapitole postrádám upřesnění na základě jakých kritérií jsou fotografově vybráni. Dále jen velice náznakově je zde pojednáno o komerční fotografii pro účely kalendářů či pohlednic, které za éry socialistického Československa tvořily nemalou část fotografické produkce s tématem Tater. Dost možná se zde projevuje přílišné spoléhání na archiv muzea v Tatranské Lomnici - například zařazení nově objeveného díla Vladimíra Koštiala, který vytvořil unikátní, neotřelé záběry života v Tatrách v 60. a 70. letech 20. století, a jehož archiv zpracovali Lucia Petrůvová a Lukáš Bártl, bych zde očekával. Poněkud schematicky je zpracovaná podkapitola Amatérská fotografia postavená na fotografiích českého fotografa Ladislava Kamaráda a snímcích z facebookových profilů. Problematika fotografa amatéra je zde poněkud zúžena (zejména v kontextu snímků publikovaných na Facebooku) převážně na honbu za snímkem pro svůj profil na sociálních sítích, což považuji za dost zjednodušující pohled. Spoustu kvalitních fotografií (i když ano, asi spíše romantických krajinných motivů a nálad) bychom jistě našli i u těchto fotografů. Koneckonců právě tento typ fotografií si nemalé množství lidí pověsí na zeď ve formě nástěnného kalendáře - ale to už je další téma. V závěrečné podkapitole Umelecká fotografia uvádí Martin Matula několik autorů, kteří Vysoké Tatry využili jako scénu pro svoje autorské projekty mající přesahy do výtvarného umění. Fotografie Michala Kerna, Rastislava Bera, Jána Motulky a Robo Kočana představují pestrý výběr kreativního využití krajinných motivů Tater a přinášejí zajímavý kontrast k předcházející pasáži Amatérská fotografie. Práce je ilustrována dostatečným množstvím fotografií a doplněna rozhovorem s Robo Kočanem, který přináší autentický vhled do vztahu fotograf a Tatry. Práci považuji celkově za zdařilou, problém zde představuje širší tématu, která nedává příliš prostor pro hlubší analýzu a ve snaze postihnout co nejvíce aspektů problematiky tak celkově může působit poněkud schematicky. Martin Matula předkládá text, který jistě splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a doporučuji ji přijmout. Navrhuji hodnocení B - velmi dobře.

Ve výstavním souboru "...bude mít zpoždění asi 20 minut." Martin Matula fotograficky zpracovává svou současnou životní situaci, kdy je jeho život rozdělen mezi místo kde studuje, odkud pochází a kde žije jeho přítelkyně. Potřeba neustále se přemisťovat po čase začíná postrádat romantiku cestování vlakem či objevování nového, stává se rutinou, proměňuje se v nekonečné čekání na příjezd do cíle. A právě v tuto chvíli, kdy již ani čtení knih nebo internet nepřinášejí vyplnění času, který nutně musíme ve vlaku strávit, upírá Martin Matula pozornost k nejbližšímu okolí - na spolucestující, kteří prožívají stejnou situaci, kde každý svůj úděl cestujícího, čekajícího až dorazí do své stanice, nese různě. A zde začíná pozorování Martina Matuly - fotografa dokumentaristy, který se s námi o svoji zkušenost chce podělit. Využívá možnosti, kterou mu přináší mobilní telefon, kdy je pro okolí prakticky nerozpoznatelné, zda na display čteme texty, sledujeme sociální sítě nebo řešíme pracovní záležitosti či fotografujeme. Nabízí se mu tak možnost být se svým okolím v intenzivním kontaktu a současně nepozorován a vytváří obraz tohoto zvláštního časoprostoru, kterým jsme nuceni při svých cestách projít. Svoji kolekci staví na konfrontaci nejrůznějších typů spolucestujících -

řadových sester, lidí na cestě do zaměstnání či na výlet, spících pasažérů i jakýchsi tajemných "ztracených existencí" o nichž jsme si jen stěží schopni udělat konkrétnější představu. Jsme konfrontováni s panoptikem, kterého jsme nezřídka sami součástí, aniž si to běžně uvědomujeme. I když fotografované prostředí je takřka neměnné je cyklus Martina Matuly obrazově rozmanitý, v některých fotografiích přímočarý, vystavěný na typu člověka, jindy Matula pracuje jen se světelnou náladou či náznakem figury, která nám jinak zůstává skryta a my si můžeme situaci jen domýšlet. Neutěšenost či nekomfort nekonečného cestování ještě obrazově podtrhuje limitovaná kvalita fotoaparátu mobilního telefonu a hrubé zrno.

I když je cyklus vystavěn na rozmanitosti situací a typů, přesto se domnívám, že mezi snímky existují kvalitativní rozdíly - za nejzdařilejší považuji snímek portréту muže u okna se zasněženou krajinou, který převyšuje zbytek cyklu, čímž dochází k jeho oslabení. Do jisté míry je možné tento projekt srovnávat například se sérií portrétních fotografií francouzského fotografa Luca Delahaye - L'autre realizovaný v pařížském metru skrytou kamerou v letech 1995 -97, kdy naprosto minimální motivy tváří cestujících přinášejí uhrančivé obrazy.

Formálně je Matulův cyklus realizován na úrovni odpovídající požadavkům na bakalářskou práci, kvalita tisku profesionální, velikost fotografií je zvolena adekvátně tématu i technickým parametrům dat. Výstavní soubor doporučuji k obhajobě.

Katalog produktů a služeb, "Zbraně modré amády", představuje kolekci pomůcek, které pro svoji práci potřebuje výpravčí - od uniformy přes píšťalku, signální světla, vysílačku či čepici. Pro zobrazení produktů Martin Matula volí pokud možno plastické osvětlení a umisťuje je na neutrální bílé pozadí evokující například prostředí e-shopu. Poněkud fádní zobrazení v katalogu oživuje konfrontací produktových fotografií se syrovými dokumentárními černobílými snímky ilustrujícími fragmenty noční směny výpravčího, čímž dochází i k posílení informace o produktu. Pro realizaci si vybírá předměty nikoliv nové, ale autentické, užívané v každodenním provozu, ve kterých je vepsaný způsob jejich používání - starost o uniformu, opravy či recyklace, jenž naznačují, že produkt je v momentě, kdy některá jeho část selže, možné opravit a používat nadále ke svému účelu. Zvolené grafické řešení je funkční, nekonfliktní, i když snad až příliš konzervativní. Minimální oživení grafiky vycházející z reálií života na železnici - začlenění vhodného textu či inspirace jízdními řády případně narušení čistoty fotografií podobnými snímky jako je zadní strana jednoho z ukazatelů ap., by přineslo oživení až příliš schematického modulu katalogu. Technicky je katalog realizován na profesionální úrovni a splňuje požadavky kladené na bakalářský projekt. Navrhuji práci přijmout.

Navrhuji hodnocení praktické práce A - B

Závěrečné hodnocení bakalářské práce B - velmi dobře

V Brně dne 9. 6. 2025

.....
podpis oponenta bakalářské práce

* Pro hodnocení použijte tuto stupnici:

A - výborně	B - velmi dobře	C - dobře	D - uspokojivě	E - dostatečně	F - nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------

